

חנינה לסילביה ויטנברג!

סילביה ויטנברג ופוזרת בחצר בית הפוהר
אשת הנשיא נדרשה להתערב

"כיצד הפכתי לפורצת"

השתכנעתי עליידי מכתבים אלה ובאתי לארץ אחרי רבע שנה. באתי למעברה ב"בית-ליד, שם גר גם הוא. אמרתי לו שיקח דירה, כדי שנוכל להיות חיי משפחה, שזה לא בסדר לגור במעברה, הוא עמד כאמור דאי בנמל תל-אביב והרוויח טוב. אחרי

כמה שבועות קנינו שיכון בעכו, ועברנו לגור שם. משך כמה חדשים היה הכל בסדר. הוא הלך לצבא, לחיל-הים, אני עבדתי במטבח של מסעדה. לא ראיתי אותו הרבה, חשבתי שזה יהיה בסדר.

אחרי חצי שנה ראיתי שהוא מתחיל להיות יותר גרוע מאשר היה באיטליה. היו לנו מריבות, ראיתי שאי-אפשר להמשיך כך. הלכתי לצבא.

הייתי בצבא ששה חדשים כי לא רציתי להיות בבית. לא אמרתי להם שאני נשואה. באתי לחופש והרגשתי בבית כמו זה, כמו קרוב שבא לבקר. עשיתי חשבון שמוטב לי להשתחרר מן הצבא, כדי שאוכל לסדר את חיי, לבקש גט או משוה. שוחררתי לפני פסח 1952.

כשבאתי הביתה, אמר לי אריה שאין הוא רוצה שאהיה פה. אמרתי לו שאני מסכימה, אך ביקשתי לגור בבית כמה זמן עד שארוויח כסף ואסתדר.

הוא אמר שאינו מסכים, שאצא מיד. הלכתי לבית מלון בחיפה, חזרתי למסעדה, בה עבדתי קודם.

"איני יודעת איך בא הרעיון"

כמה שבועות לא ראיתי אותו והוא עשה לי שערוריה ברחוב, שאינו רוצה שאהיה בחיפה, שאלך למקום אחר, אחרת יעשה לי צרות. אמרתי לו שזה קשה, שפה מכירים אותי ויש לי עבודה יציבה. הוא אמר שלא איכפת לו. אינני אוהבת שערוריות, ולכן באתי לתל-אביב.

היה לי מצב רוח איום. לא ידעתי מה לעשות. פתאום לא היה לי בית. לא הכרתי כאן איש. אז החלטתי שאעשה רק רע.

גרתי בבית-מלון, וביצעתי התפרצויות. איני זוכרת בדיוק כמה, אבל היו לי 19 משפטים. עשיתי את זה לבד.

התפרצתי תמיד לדירות. לקחתי רדיו, בגדים. מכרתי אותם וחייתי מזה.

אינני יודעת איך בא הרעיון הזה לראש שלי. עד עכשיו אינני מבינה את זה.

בבית המלון שגרתי, היתה אשה שבקשה ממני כסף. נתתי לה בערך 50 ל"י. אחרי כמה חדשים, כשלא קבלתי את זה בחזרה, לקחתי ממנה תעודת זהות ואמרתי שאחזיר לה רק כשתשלם את הכסף.

היא לא באה, והלכתי למשרה כדי לברר איפה גרה האשה ההיא. הייתי קצת עצבנית, וכשהוצאתי את תעודת הזהות שלי, הוצאתי גם חתיכת נייר זה היה פתקה של רדיו שמישכנתי בלומברד.

הוא שאל: של מי הרדיו? אמרתי שזה שלי. הוא שאל אם יש לי רשיון, אמרתי שיש לי בבית-המלון. כששאל איטה אני עובדת, אמרתי שאני הופרת באופן פרטי. הוא אמר שילווה אותי לבית המלון.

ראיתי שזה לא יהיה בסדר, אך נאלצתי לקחת אותו למלון. אמרתי שהרשיון אצל בעלי בעכו. בחזרי בבית המלון היה עוד רדיו. הוא שאל אם יש לי בית חרושת לרדיו. גילוי אחד הוביל לשני, וכך גילו את כל הפריצות שביצעתי.

אני גרה בחצר עם עוד 7 אסירות. זוגות, גנבות — הן מתחלפות. אנחנו סגורות בתא בערב עד 6 בבוקר. אז ישנה ספירה. משך היום אנו חופשיות בתוך בית-הסוהר, יש לנו גן, מקבלים עתונים. לפעמים בא מישהו לבקר ונותן עתון וספרים. האוכל וההיגיינה בסדר. החשוב הוא שאנחנו ופשוט במשך היום. אנחנו עובדות כמה שעות ויכולות לקרוא.

מאת סילביה ויטנברג כפי שסיפרה לכתב "העולם הזה"

נולדתי בבודפשט אשר בהונגריה, לפני 24 שנה. אבי, המהנדס ברנדנר, ואמי, שהיתה עקרת בית, קראו לי סילביה. הייתי בת יחידה. משפחתי היתה נמונה בתנאים טובים. משכרתו של אבי, כמהנדס, היתה יפה. גרנו בדירה של שלושה חדרים. עד גיל 14 הלכתי לגימנסיה.

הספור הרגיל

לפני תשע שנים באו הגרמנים לבודפשט. הם לקחו את כולנו למחנה עבודה. את אבי העבירו מיד למחנה השמדה, ויותר לא ראינו אותו. אמי ואני הגענו יחד למחנה אחד, אולם כעבור כמה חדשים העבירו גם את אמי למחנה השמדה.

הוחזקתי משך שנה אחת במחנה ליד וינה, שם עבדתי בבית חרושת לתחמושת. כששחררו אותנו האמריקאים, חזרתי להונגריה. הייתי עכשיו בת 15. חיפשתי את הורי, אך לא מצאתי אותם. גם את דירתנו לא קיבלתי בחזרה. הייתי גלמודה, ללא משפחה וללא אמצעים.

הגוינט האמריקאי הקים מחנה בעיר. במחנה זה עבדתי כמחסנאית בימים וישנתי בלילות. פתאום, בינואר 1946, שמעתי שעומד לצאת משלוח בלתי-חוקי של עולים לישראל. ראיתי בזה מוצא למצב העגום בו נמצאתי. הצטרפתי למשלוח. עברנו דרך ארוכה במכונית וברגל, עד שהגענו לגבול אוסטריה. שוב הייתי כמה חודשים בווינה, עד שעברתי למינכן הגרמנית.

כך הכרתי את בעלי

במינכן הכרתי את אריה ויטנברג. הוא היה בחור גבוה, יפה תואר, אמודאי לפי מקצועו. הוא היה אמנם יהודי, אולם משפחתו גרה ברומניה, שם עבד בנמל קונסטנצה.

פגשתי לראשונה במחנה הגוינט, בו גרנו שנינו. הוא היה בן 18. לא התאהבתי בו, אבל ראיתי שיש לו משפחה טובה, הורים. חשבתי שזה יהיה בסדר. נכספתי בלבי לחיי משפחה, לבית משלי. מאז גיל 14 התגוללתי במחנות, תמיד יחידה דחוסה בין אנשים. עכשיו רציתי שיהיה לי בית, חיים פרטיים, מישהו שאוכל לדבר אתו.

הכרתי אותו בסך הכל שבועיים, ואז התחתנו בעיריית מינכן. קיבלנו חדר משותף במחנה. היחסים בינינו היו בסדר. אני עבדתי במחסן, הוא כמכונאי.

יחד עברנו לאיטליה, לנמל בארי. הוא התחיל עובד שם כאמודאי, ואילו אני עבדתי במשרד. גרנו גם הפעם במחנה, שהיה שייך לאיגור"א (מוסד האומות המאוחדות לעזרת פליטים).

פתאום שמתי לב שחל שנוי באריה. הוא החל לחזור מאוחר הביתה. לפעמים נעדר ימים שלמים. כשחזר, היה עצבני. הוא הסתובב בחברת בחורים שהכירים בנמל. הרגשתי שאין הוא מרגיש בטוב בבית, כמו שצריך.

אמרתי לו: "יותר טוב שלא נהיה ביחד." (באותו זמן יכולתי להגר לאמריקה, כי לא הייתי עוד בת 20 והגוינט לקח צעירים וילדים לארצות-הברית). אבל הוא לא רצה לתת לי גט, וגם לא חי בסדר אתי. הרגשתי שנעשה לי יותר ויותר רע. אז החלטתי שהוא יסע לישראל, ואני לאמריקה.

הוא בא לארץ ב-1949, ואני עוד נשארתי באיטליה זמן מה. אחרי חודש קיבלתי מכתב ממנו: הוא רצה שאבוא לישראל. הוא עובד בתל-אביב, הוא יהיה בסדר ולא יעשה שטויות.

כמה חדשים, הכל בסדר

כתבתי לו שאני לא רוצה לבוא, אך הוא כתב לי כל פעם מכתבים, שהוא לא יכול להיות לבד, שאמו לא רוצה בו, שהוא לא יכול כך.

אסירה קטנה, בעלת פנים חיוניים ו-
שערות קשורות ל"קוקו" פרימיטיבי
בחוטי קשירה, התגנבה מן המטבח אל
תלון המרפאה. החלון היה מסורג, אך
ידה של האסירה יכלה להגיע פנימה.
היא נטלה שני בקבוקים של קופאין ושל
רעל אחר, שתחה את תכנם בלגמות
גדולות.

תוך דקות מעטות הודיע הטלפון של
נווה-הרצה, בית-הסוהר היחיד לנשים ב-
מדינה: האסירה סילביה ויטנברג, ש-
דונה לארבע שנות מאסר בעוון פריצה
לדירות שונות, ניסתה לאבד את עצמה
לדעת.

טרגדיה אישית. הרקע של המע-
שה הנואש היה ברור לכל העוסקים
בעת-הסוהר, החל מן הנציב, צבי חרמון,
ובתי-הסוהר האחרון: סילביה, שאינה
פושעת מועדת אלא התדרדרה במדרון
עקב טרגדיה אישית, זכתה לפסדין מדי-
הים, ששם קץ לכל תקוותיה לחזור לי-
מוטב. הנהלת בית הסוהר עצמה שהת-
רשמה מסילביה, מינתה אותה, מיד עם
בואה לשם, כאחראית למטבח ולמחסן.

המעשה. שלא פורסם ברבים, הכה
גלים. חרמון עצמו הופיע בנווה-הרצה,
ניסה להרגיע את סילביה. שרה-משטרה
ביקש פרטים כדי לספל בעניין. אוהדת
זוה פנתה אל אשת נשיא המדינה, דרשה
שתערב. אוהדת שניה, שלא הכירה או-
תה קודם לכן, שלחה לה עתונים וספרים
ובאה לבקרה. הודיעה לה שהיא משתד-
לת בעבורה שתקבל כל חודש יום חופש
אחד.

המוצא התוקי היחיד לתיקון הצדק:
מתן חנינה לסילביה על-ידי יצחק בן-
צבי, נשיא המדינה.

אכזבה שניה. מעולם לא היו כל אנשי
החוק כה תמימי דעה שיש צורך בחנינה
כמו במקרה זה. אפילו השוטרים, המת-
לוננים תמיד כי השובטים רחומים מדי,
נותנים למושעים מועדים שונים שאינם
מרתיעים אותם, סברו שהפעם הוגדשה
הסאה.

היה בפרשה גורם נעלם. הפסיכולוגים
לא אמינו לדברי סילביה, שעטנה כי
ביצעה את כל הפריצות לבדה. הם היו
בסוחרים שלא יכלה לעשות זאת מבחינה
טכנית. סברתם: גבר אלמוני פיתה או-
תה למעשים, ניצל אותה, הפקיר אותה
לנפשה אחרי שנחפסה. מעשה ההתאב-
דות בא גם כתוצאה מאכזבת האשה ש-
ביקשה בפעם השניה אהבה וידידות, וכ-
שלה בפעם השניה.

**שענה זו חזוקה עוד יותר את
הרעיוש:** חנינה לסילביה וי-
טנברג. מערכת "העולם הזה",
המצטרפת בתוקף לרעיוש זה,
מפרסמת להקו את סיפור חייה
של סילביה, כפי שסופר על-ידי
סילביה עצמה, במלים שלה.

סילביה בפתח תא מ"1.
גבר אלמוני נעלם